

Tisková zpráva

2. prosince 2024, Brno

Silnice pod lupou: Jak bezpečně se cítí Češi v mezinárodním srovnání?

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i. zveřejnilo výsledky třetí vlny mezinárodního projektu ESRA (E-Survey of Road Users' Attitudes), který se zaměřuje zejména na postoje účastníků silničního provozu i jejich subjektivní vnímání bezpečnosti, rizik a přijatelnost rizikového chování v dopravě. Součástí je také subjektivní vnímání bezpečnosti pozemních komunikací. Průzkum, který proběhl v roce 2023, zahrnoval hodnocení různých typů komunikací a poskytuje cenné informace o vnímání bezpečnosti mezi českými řidiči, cyklisty, chodci a motocyklisty.

Bezpečnost na silnicích je klíčovým tématem, které ovlivňuje náš každodenní život. S rostoucím provozem se klade větší důraz na bezpečné silnice. Strategie BESIP 2021–2030 sleduje různé aspekty bezpečnosti, včetně vývoje následků nehodovosti dle jednotlivých druhů komunikací. Je však důležité znát nejen objektivní data o nehodovosti, ale i to, jak vnímají bezpečnost samotní řidiči. Mezinárodní průzkum ESRA nám poskytuje cenné informace také o tom, jak Češi hodnotí bezpečnost různých typů silnic a jak se naše hodnocení liší od ostatních evropských zemí. Subjektivní vnímání bezpečnosti komunikací všemi účastníky silničního provozu je důležitým faktorem determinujícím bezpečné chování.

V České republice se průzkumu ESRA3 účastnilo celkem 965 respondentů. Účastníci byli tázáni, které dopravní módy využívají a jak často. Z výsledků vyplývá, že v dopravě se velká většina z nich alespoň občas pohybuje v roli chodce nebo spolujezdce ve vozidle, 66,5 % také jako řidič vozidla, 62,6 % respondentů se označilo za cyklisty a 16,6 % řídí motocykl. Hodnocení jednotlivých typů komunikací pak prováděli pouze respondenti, kteří uvedli, že daný typ skutečně využívají.

Čeští řidiči hodnotí bezpečnost silnic hůře než v Evropě. Dálnice v ČR vnímá bezpečně pouze 58,6 % českých uživatelů (řidičů), oproti evropskému průměru 66,1 %. Silnice mimo obec považuje za bezpečné 38,6 % respondentů z ČR, zatímco evropský průměr činí 50,8 %. Největší rozdíl je u místních komunikací, které za bezpečné považuje pouze 34,3 % českých řidičů, zatímco v Evropě tento podíl dosahuje 51,4 %.

Subjektivní hodnocení infrastruktury v ČR reflektuje regionální rozdíly. Hodnocení bezpečnosti silnic se výrazně liší i mezi jednotlivými kraji. Například silnice mimo obec hodnotili řidiči jako bezpečné nejčastěji ve Zlínském kraji (48,1 %), avšak v Karlovarském kraji to bylo pouze 22,3 %. Podobně místní komunikace byly nejlépe hodnoceny v Královéhradeckém kraji (50,0 %), nejhůře pak ve Středočeském kraji (25,1 %).

Zranitelní účastníci. U cyklistů a chodců je vnímání bezpečnosti blíže evropskému průměru. Cyklisté hodnotí nejlépe místní komunikace s cyklopruhou (65,5 % bezpečně), zatímco silnice mimo obec bez cyklopruhů považuje za bezpečné pouze 21,7 % respondentů. Chodci se nejbezpečněji cítí na komunikacích s chodníky, které bezpečně hodnotí 76,1 % českých respondentů, což je nad evropským průměrem 71,9 %.

„Analýza výsledků ukázala, že čeští řidiči motorových vozidel ve srovnání s evropským průměrem vnímají všechny využívané typy komunikací jako méně bezpečné. Hodnocení ze strany chodců a cyklistů sice odpovídá evropskému průměru, výsledků vyspělejších států však u nás nedosahujeme. V rámci České republiky jsou pak patrné značné rozdíly mezi jednotlivými kraji. Výsledky mezinárodního srovnání jasně ukazují, že účastníci

silničního provozu hodnotí komunikace jako bezpečné právě v zemích, které dlouhodobě vykazují nižší míru závažných dopravních nehod a mají moderní přístup k utváření komunikací," uvádí Pavlína Skládáná z Centra dopravního výzkumu. Výsledky jednotlivých krajů napovídají, kde je třeba věnovat stavu komunikací více pozornosti. Systematická aplikace principu samovysvětlující a odpouštějící komunikace, zklidňování dopravy ve městech a obcích a trvalá osvěta zaměřená na bezpečné chování a využívání možností pasivní bezpečnosti mohou napomoci k dosažení cílů Strategie BESIP 2021–2030.

Návrhy na zlepšení: Modernizace a osvěta. „I přes dílčí zlepšení v oblasti bezpečnosti silničního provozu vyžaduje tato oblast stálé úsilí. Kromě bezpečného utváření komunikací je nezbytné věnovat trvalou pozornost edukaci, která cílí na chování účastníků silničního provozu nejen ve smyslu prevence, ale i zmírňování následků případných nehod,“ říká Kateřina Bucsuházy z oblasti Hloubkové analýzy dopravních nehod, která je unikátní výzkumnou činností Centra dopravního výzkumu. „Soustředíme-li se na zranitelné účastníky provozu, setkáváme se zejména s častou absencí přileb u cyklistů, které v řadě případů mohou zachránit život. V souvislosti s cyklisty je nutné zmínit také zvyšující se počty elektrokol, což se, bohužel, v čím dál větší míře podepisuje nejen na nehodovosti, ale také na jejich následcích – mnohdy těch nejzávažnějších. Cyklisté jsou dlouhodobě také kategorií účastníků silničního provozu, která vykazuje vysoký podíl viníků nehod pod vlivem alkoholu, a to jak na běžných jízdních kolech, tak na elektrokolech a také elektrokoběžkách. U chodců může leckdy vážným nehodám zabránit použití retroreflexních prvků. I tyto zdánlivě banální věci mohou v řadě případů předejít těžkým či dokonce smrtelným zraněním v důsledku dopravních nehod, což se může pozitivně projevit na tom, zdali cíl, ke kterému se Česká republika zavázala v Strategii BESIP 2021-2030, bude či nebude splněn,“ dodává závěrem Lukáš Kadula z Centra dopravního výzkumu.

Zpráva čerpá z informací uvedených v recenzovaném článku, který byl publikován v říjnovém vydání časopisu Silniční obzor – viz SKLÁDANÁ, Pavlína, BUCSUHÁZY, Kateřina, ZŮVALA, Robert, KADULA, Lukáš, 2024. Bezpečnost pozemních komunikací z pohledu účastníků silničního provozu. *Silniční obzor*. 85(10), 26-30. ISSN 0322-7154.

Kontakt

Mgr. Pavlína Skládáná, pavlina.skladana@cdv.cz
Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Líšeňská 33a, 636 00 Brno